

Kulturtanken

Til Klima- og miljødepartementet

Deres ref: Ny stortingsmelding om kulturminnepolitikken fra 2020.
Vår ref.

Dato: 31.01 2019 **Sted:** Oslo

Innspill til meldingsarbeidet fra Kulturtanken

Kulturminnevernet må favne bredt og mangfoldig for å skape entusiasme og fornyet eierskap i befolkningen. For målgruppen barn og ungdom er Den kulturelle skolesekken (DKS) en arena der kulturminnene kan settes i kontekst og gis fornyet relevans, og der demokratiserende og identitetsskapende prosesser kan bidra til kritisk refleksjon om hvilken arv vi tar med oss videre inn i fremtiden, hvordan og hvorfor.

Den kulturelle skolesekken (DKS) bidrar til å demokratisere tilgangen til kulturminnene. Tilbudene i DKS er gratis og tilbys alle skolebarn i Norge. DKS er en arena for læring, dannelse og selverkjennelse gjennom kunst- og kulturopplevelser, som gir elevene innsikt i kulturelt og kunstnerisk mangfold. I regi av DKS møter elevene en rik og variert kunst- og kulturarv fra inn- og utland, og de får mulighet til å samarbeide med institusjoner, kunstnere og formidlere i skolens nærmiljø. For å realisere det fulle potensialet i denne unike ordningen, er det nødvendig å styrke og utvikle samarbeidet mellom aktører på kulturarvfeltet.

St.meld. nr. 38 (2002-2003, s. 30) påpeker at “Opplæringa i skulen skal ivareta og utdjupe elevane sin kunnskap om nasjonale og lokale tradisjonar, historie, naturvitskaplege tradisjonar og kulturelle og religiøse variasjonar i verda. Kunnskap og innblikk i kulturarv og tradisjonar er difor viktige og sentrale element i utviklinga av Den kulturelle skulesekken over heile landet.”

Den kulturelle skolesekken kompletterer de bilder skoleelever får av kulturminner og kulturarv i vid forstand – og som et tillegg til skolens egen formidling – ved å la elevene møte opplevelser, gjenstander, institusjoner, steder og ressurspersoner som kan konkretisere, utdype og supplere. Variasjon i formidlingsform, tema og arena er med på å skape en bredde i tilbudet som elevene mottar i DKS. Kulturarvtilbudene kan bidra til at elevene eksempelvis erkjenner den nære forbindelsen mellom natur, naturarv og kulturutvikling.

Formidling av materielle så vel som immaterielle kulturminner er med på å skape nye møteplasser. Her kan DKS bidra til å skape synergier mellom kultur- og opplæringssektor i lokalsamfunnene, i samarbeid med både profesjonelle og frivillige aktører.

Digitaliseringen åpner for å formidle kulturminner og -landskap på måter som er egnet til å treffe nye målgrupper. Å ta i bruk digitale plattformer der de unge er fra før kan bidra til å skape bevissthet, engasjement og eierskap til kulturarven blant barn og unge. Et spørsmål som er særlig relevant å undersøke nærmere, både innenfor og utenfor DKS, er hvordan kulturminner kan formidles med ny

teknologi på måter som ivaretar en opplevelse av autentisitet knyttet til kulturarven. Flere museer i Norge bruker allerede digital teknologi i sine formidlingsopplegg, blant annet for å treffe et bredere publikum. Også i et demokratiseringsperspektiv - med tanke på å kunne nå over et større geografisk område - kan det være nyttig å finne alternative innganger til hvordan kulturarven kan presenteres digitalt, i tillegg til eller i stedet for de fysiske kulturminnemøtene.

Kulturtanken anbefaler en sterk satsing på bruk av digitale teknologier for synliggjøring og formidling av både immateriell og materiell kulturarv. Et eksempel på formidling av kulturarv gjennom fremtidige synsteknologier er Kulturtankens Hololens-prosjekt i samarbeid med Borgarsyssel museum: <https://www.kulturtanken.no/kunstattanken/?rq=hololens> . Dette prosjektet viser tydelig hvordan nye brukergrupper, så som barn og unge, både kan engasjeres og aktiviseres i forhold til kulturminner. En annen referanse er Kulturtankens samarbeid med Tromsø museum og kunstnerboligen Lásságámmi: <https://kulturtanken.squarespace.com/font> . Et godt eksempel på digital formidling som kan treffe alle barn og unge i landet, er Bymuseet i Bergen, som formidler bygg og arkitektur på nye måter gjennom virtuelle rom og 360 video.

Nye digitale teknikker og kommunikasjonskanaler kan lette og utbre kontakt med kulturarv fra hele verden, og vil være viktige verktøy – som supplement til direkte møte med gjenstander, institusjoner, steder og ressurspersoner. Vi må også innse at klimahensyn tilsier at vi i noe mindre grad bør se det som ønskelig at flest mulig oppsøker kulturminner andre steder i verden, at digitale omvisninger i økende grad må være alternativ til dette.

I skolens nye læreplaner finner vi tre overbyggende temaer som alle er relevante for kulturminnevernet: demokrati og medborgerskap, folkehelse og livsmestring, og bærekraftig utvikling. Eksempelvis fremstår prosjektet *Rydd et kulturminne* relevant for skoleklasser og barnehager, se <http://www.kulturarv.no/aksjoner/rydd-et-kulturminne> . Dette er bærekraftig bruk av kulturminnene for å forhindre nedgroing og forfall. I en DKS-sammenheng vil en kunne tenke atelierer eller verksteder for å ta del i bruken og for å understreke det praktiske og taktile ved kulturminnene. Dermed vil aksene skole-DKS-kulturminner-kulturlandskap være interessant å forfølge i den kommende meldingen.

Samiske kulturminner og -miljøer, nasjonale minoriteters og innvandreres kulturarv, er en viktig del av vår felles kulturarv, og bør omfattes av meldingsarbeidet. Omfanget av kulturminneregistrering i hele landet anbefales også øket.

Kulturtanken, 31.01.19

Med vennlig hilsen

Lin Marie Holvik
Direktør

Ståle Stenslie
Avdelingsdirektør FoU